

**UCHWAŁA NR XXX/200/2017
RADY GMINY BOJSZOWY**

z dnia 27 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017r. poz. 1875) w związku z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. poz. 487 z późn. zm.)

Rada Gminy Bojszowy

uchwala:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bojszowy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Kumor

Załącznik do uchwały Nr XXX/200/2017
Rady Gminy Bojszowy
z dnia 27 listopada 2017 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH W GMINIE BOJSZOWY
NA ROK 2018**

SPIS TREŚCI

WSTĘP

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

II. DIAGNOZA PROBLEMU ALKOHOLIZMU W GMINIE BOJSZOWY

1. Problem uzależnień w świetle badań społecznych.
2. Rynek napojów alkoholowych w gminie
3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Pomoc społeczna oraz reintegracja społeczno-zawodowa.
5. Działalność profilaktyczna.

III. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA PROGRAMU

1. Cel strategiczny
2. Cele operacyjne
3. Zadania

IV. REALIZACJA PROGRAMU I ŹRÓDŁA JEGO FINANSOWANIA

1. Koordynator Programu
2. Realizatorzy Programu i partnerzy
3. Źródła finansowania Programu
4. Monitoring Programu i sprawozdawczość

V. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

WSTĘP

Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 uznaje uzależnienie od alkoholu za jeden z rodzajów zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania. Alkoholizm to stale postępujące, przewlekłe schorzenie. Uzależnienie od alkoholu powoduje szereg groźnych dla zdrowia i życia powikłań. Choroba alkoholowa jest w rzeczywistości znana ludzkości od tysięcy lat i ma swoje podłoże w czynnikach biologicznych np. genetycznych, psychologicznych, socjalnych oraz środowiskowych. W trakcie nadużywania napojów alkoholowych ujawniają się liczne objawy alkoholizmu, które mają całościowo degradujący charakter dla osoby alkoholika, a także jego otoczenia rodzinnego.

Niewątpliwie alkoholizm jest chorobą całej rodziny a nie tylko jednego z członków. Objawy alkoholizmu jednego z członków rodziny są główną zasadą organizującą i nadającą kształt życiu rodzinnemu. Tak też w okresie początkowym rodzina, podobnie jak alkoholik, zaprzecza istnieniu problemu choroby alkoholowej. Nikt na tym etapie nie myśli o szukaniu jakiegokolwiek pomocy. Potem następują próby pozbycia się problemu, tzn. rodzina ogranicza kontakt z otoczeniem, chroni swój wizerunek zewnętrzny, mimo narastających nieporozumień, konfliktów i awantur. Kolejny etap uzależnienia od alkoholu to faza chaosu - wiąże się z utratą nadziei na rozwiązanie problemu. U dzieci coraz bardziej widoczne stają się problemy emocjonalne, a współmałżonek toleruje picie, chroni i kryje pijącego. Wynika z tego, że cała energia rodziny koncentruje się głównie na próbach wpłynięcia na zachowania alkoholika i na przeciwdziałaniu im. Tym samym zaniedbuje się inne ważne sfery życia rodzinnego, a prawidłowe wychowywanie dzieci na skutek postępującego uzależnienia od alkoholu, właściwie staje się niemożliwe. Uzależnienie od alkoholu staje się osią spraw rodzinnych. Alkoholizm stopniowo zaczyna dominować w obszarze myślenia, kształtowania postaw oraz działań krewnych osoby pijącej. Choroba alkoholowa w wymiarze interpersonalnym dotyka trwale najbliższych alkoholika i wyrządza im ogromne szkody. Osoby współuzależnione są najczęściej nieświadomymi pomocnikami w piciu i w największym stopniu przyczyniają się do decyzji o jego zaprzestaniu i zwróceniu się o pomoc, mającej na celu możliwe jak najszybsze rozpoznanie objawów alkoholizmu i rozpoczęciu specjalistycznego leczenia. Dzieci alkoholików są najbardziej bezbronni i poszkodowani. Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym poza podatnością na uzależnienie od alkoholu przejawiają w życiu dorosłym szereg charakterystycznych cech.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t.Dz.U.2016, poz.487 z późn.zm.). Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 w/w ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin i jest realizowane w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanych corocznie przez rady gmin. W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bojszowy na 2018 rok” określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu. Dostosowany jest do specyfiki problemów alkoholowych występujących w Gminie Bojszowy i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy mają charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej podejmowanych Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bojszowy na 2018 rok, zwany dalej **Programem** określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z nadużywania alkoholu.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie, dostosowane są do potrzeb lokalnych możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe i stanowią rozwinięcie i kontynuację zadań z zakresu profilaktyki prowadzonych w latach poprzednich.

Dokument stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojszowy na lata 2016 – 2030.

1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawodawca w art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016, poz. 487, z późn.zm.) zobowiązał jednostki samorządu terytorialnego, w tym także samorząd gminny, do realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te mają być realizowane przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności poprzez: dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, udzielanie rodzinom z problemem alkoholowym pomocy prawnej, psychospołecznej, ochrony przed przemocą w rodzinie, działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną oraz zapobiegawczą. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, jak i środki na realizację tych zadań.

II. DIAGNOZA PROBLEMU ALKOHOLIZMU W GMINIE BOJSZOWY

1. PROBLEM UZALEŻNIEŃ W ŚWIETLE BADAŃ SPOŁECZNYCH

Podstawą do nakreślenia kierunków działań w niniejszym Programie są wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych w roku 2015 i 2016 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojszowach oraz Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER.

Z przeprowadzonych badań ankietowych w placówkach oświatowych z terenu gminy wynika, iż 42,94% uczniów (kl. IV-VI szkół podstawowych oraz I-III gimnazjum) eksperymentowało ze środkami uzależniającymi, z czego 21,2% piło alkohol. W opinii badanych uczniów wynika, iż 16,11% sięgnęło po alkohol z ciekawości, 5,56% zostało namówionych przez znajomych. Niepokojący jest fakt, iż 25,01 % ankietowanych dzieci i młodzieży sięgnęło po alkohol z powodu problemów osobistych. 48,37% respondentów uważa natomiast, iż skala zażywania środków uzależniających w ich otoczeniu jest duża.

Jak wynika z badań przeprowadzonych w roku 2016 problem alkoholizmu zajmuje drugą pozycję wśród problemów społecznych w naszej gminie, po przestępczości młodocianych. Jednakże ankietowani widzą wyraźnie jego negatywne konsekwencje dookoła siebie. W ocenie 24,05% badanych, pijący alkohol stanowią potencjalne wysokie zagrożenie bezpieczeństwa w środowisku lokalnym, natomiast 21,52% uważa iż problem ten stanowi średnie zagrożenie.

Podsumowując, należy stwierdzić, że mieszkańcy gminy uznają problemy związane z alkoholem za bardzo znaczące w ich środowisku i dlatego konieczne stało się określenie poziomu świadomości mieszkańców co do instytucji, w których osoby uzależnione bądź współuzależnione mogą uzyskać pomoc w walce z nałogiem.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie, są sami sprzedawcy w punktach sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/ konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

O ile ustawa dokładnie precyzuje wiek, od którego można sprzedać alkohol w punkcie sprzedaży, o tyle nie zawsze łatwo jest jednoznacznie ocenić wiek klienta. W takiej sytuacji sprzedawcy są zobowiązani poprosić klienta o dowód osobisty potwierdzający jego pełnoletniość.

Reasumując, stwierdzić należy, że alkoholizm to spory problem środowiska lokalnego. Badani dostrzegają nie zawsze właściwe wzorce zachowań związanych z alkoholem, a część z nich czuje zagrożenie ze strony osób pijących alkohol. Aspektem wymagającym zainteresowania jest fakt sprzedaży alkoholu nieletnim; uczniowie szkół przyznają, że kupienie alkoholu nie stanowi dla nich dużego problemu.

W obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Bojszowy, należy zwrócić uwagę na środowisko szkolne. Spory odsetek badanej młodzieży deklaruje spożywanie alkoholu. Niezbędna wydaje się więc kontynuacja prowadzonych już działań profilaktycznych, ukierunkowanych na dzieci i młodzież gminnych szkół, mających na celu zwiększenie świadomości oraz konsekwencji spożywania alkoholu. Niezbędne jest także wskazywanie młodzieży alternatywnych sposobów radzenia sobie z problemami. Należy też rozwijać świadomość mieszkańców gminy, co do instytucji, w których osoby uzależnione, a także ich rodziny, mogą uzyskać pomoc.

Tabela nr 1.

ANALIZA SWOT**OBSZAR UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej ✓ kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe ✓ prowadzenie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców działań edukacyjno – szkoleniowych w zakresie uzależnień ✓ diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży ✓ prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych ✓ pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie ✓ prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży ✓ prowadzenie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ✓ prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ✓ funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie ✓ brak skierowań sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych ✓ brak działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień
SZNASE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym ✓ zwiększająca się liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego ✓ zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami ✓ programowanie działań podejmowanych w gminie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ✓ zwiększająca się liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej w gminie ✓ niezmnijająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych ✓ niezwiększająca się kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie ✓ brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie ✓ zwiększająca się liczba osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych ✓ zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia ✓ zwiększająca się liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

2. RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy, po uzyskaniu pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednym z elementów kształtowania polityki wobec problemów alkoholowych jest ograniczenie dostępności do alkoholu, poprzez ustalenie limitu liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Poniższa tabela obrazuje rynek napojów alkoholowych na terenie gminy Bojszowy.

Tabela nr 2.

Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie w latach 2013-2017

stan na koniec		2013	2014	2015	2016	2017
Limit punktów sprzedaży powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) i powyżej 18% alkoholu uchwalonych przez Radę Gminy		45	45	45	45	45
w tym	sklepy	25	25	25	25	25
	punkty gastronomiczne	20	20	20	20	20
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, powyżej 4,5% do 18% alkoholu i powyżej 18% alkoholu		30	27	30	29	24
w tym	przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	21	21	23	23	18
	przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	9	6	7	6	6
Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych		30	27	79	76	62
w tym	przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	21	21	60	60	48
	przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	9	6	19	16	14
Liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia i wygaśnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych		6	8	3	4	6
w tym	w sprawie cofnięcia zezwolenia	0	0	0	0	0
	w sprawie wygaśnięcia zezwolenia	6	8	3	4	6

Źródło danych: Urząd Gminy Bojszowy

3. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojszowach (GKRPA) zajmuje się w szczególności inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych, a także podejmowaniem czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Dane szczegółowe na temat jej działalności przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3.
Działalność GKRPA w latach 2013 -2017

Stan na koniec roku	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków ws. objęcia osób nadużywających alkoholu o leczenie odwykowe	20	18	9	16	9
Liczba spraw zakończonych podjęciem przez osobę decyzji o dobrowolnym poddaniu się leczeniu odwykowemu	10	8	5	7	4
Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie przez biegłych sądowych w celu wydania opinii	20	10	9	16	6
Liczba opinii biegłych sądowych stwierdzających u zgłoszonej osoby uzależnienie od alkoholu	1	2	0	3	0
Liczba opinii biegłych sądowych stwierdzających u zgłoszonej osoby picie szkodliwe	0	0	0	1	1
Liczba wniosków skierowanych do przez GKRPA do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	2	0	6	4

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bojszowy

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, które w szczególności obejmują:
 - zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
 - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
 - wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
 - wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej.
2. Opiniowanie:
 - wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą rady Gminy Bojszowy w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postanowień.
3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozłam życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.
4. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

4. POMOC SPOŁECZNA ORAZ REINTEGRACJA SPOŁECZNO – ZAWODOWA

Szeroko rozumianą pomoc społeczną oraz wsparcie w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej dla osób dotkniętych i zagrożonych alkoholizmem oraz towarzyszącą mu niejednokrotnie przemocą udzielają:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojszowach,
- Klub Integracji Społecznej.

Osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym alkoholizmem Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojszowach świadczy, w oparciu o kontrakt socjalny, pracę socjalną, a w razie potrzeby przyznaje świadczenie w postaci zasiłku.

Osoby zmagające się z tym problemem kierowane są do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, natomiast osoby, które odbyły leczenie, do klubu integracji społecznej. Pracownicy socjalni współpracują również z placówkami leczenia uzależnień i współuzależnień, poradniami zdrowia psychicznego, sądami, kuratorami sądowymi, Komendą Policji a także z placówkami oświatowymi i wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Ważną rolę w ograniczaniu przemocy w rodzinie w gminie pełni Punkt Konsultacyjny. Podejmuje ono w środowisku lokalnym działania obejmujące m.in.: świadczenie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz usług mediatora.

W 2017 roku ze wsparcia w ramach Punktu skorzystało 102 osób, udzielono 209 porad.

Poniższe tabele zawierają dane szczegółowe na temat liczby osób objętych wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojszowach i Punkt Interwencji Kryzysowej.

Tabela nr 4. Działalność GOPS w latach 2012-2017

Stan na koniec roku:	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba osób w rodzinach objętych przez GOPS wsparciem z powodu alkoholizmu	16	17	16	13	17	16
Liczba osób w rodzinach objętych przez GOPS wsparciem z powodu przemocy w rodzinie	16	11	20	36	44	49

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojszowach

Funkcjonujące w obszarze wspierania zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym klub integracji społecznej podejmuje w gminie następujące działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej:

- umożliwianie osobom uzależnionym podjęcia pracy w ramach indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego,
- organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej
- prowadzenie zajęć terapeutyczno-edukacyjnych dotyczących podstawowych zasad trzeźwego życia,
- budowania zdrowych relacji ze społecznością, wzmacniania poczucia własnej wartości,
- udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom z problemami alkoholowymi,
- organizowanie spotkań okolicznościowych w celu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

5. DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNA

Istotną rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych odgrywa działalność profilaktyczna. W jej ramach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi podmiotami działającymi w tym obszarze organizuje lub współorganizuje wiele przedsięwzięć profilaktycznych kierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy. W roku 2017 realizowano m.in. następujące działania:

- zajęcia dla dzieci i młodzieży w funkcjonujących w gminie placówkach wsparcia dziennego, których działalność ukierunkowana jest na rozwój wychowanków, a w szczególności na prowadzenie profilaktyki uzależnień, poszerzanie zainteresowań i uzdolnień poprzez zajęcia artystyczno-manualne, promowanie zdrowia i rozwój fizyczny poprzez zajęcia sportowo-ruchowe oraz gry zespołowe, dożywanie itp.,

- realizowano programy profilaktyczne wskazujące alternatywy dla zażywania środków psychoaktywnych oraz służące wzmocnieniu wiary we własne możliwości i kształtowaniu umiejętności kreowania własnej przyszłości w oparciu o pozytywne wzorce,
- realizowano program rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pn. Przyjaciele Zippiego,
- wzbogacania oferty pozaszkolnych zajęć sportowych i rekreacyjnych oraz różnorodnych działań propagujących aktywne formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież szkolną, organizowano wypoczynek letni z programem profilaktycznym, zdrowotnym,
- zajęcia edukacyjno-profilaktyczne,
- zajęcia edukacyjne na temat profilaktyki uzależnień od środków odurzających i psychotropowych,
- spotkania szkoleniowe dla pracowników, rodziców oraz uczniów Gminnego Gimnazjum w Bojszowach, poświęcone uzależnieniom od narkotyków i zagrożeniom związanym z dopalaczami.

III. CELE, PRIORYTETY I ZADANIA PROGRAMU

1. **Celem strategicznym Programu jest ograniczenie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Bojszowy, a w szczególności przez osoby niepełnoletnie.**
2. Cele operacyjne Programu:
 1. Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie.
 2. Podniesienie w społeczeństwie, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z zachowań ryzykownych.

Prezentowany Program kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Bojszowy. Wskazuje planowane, długofalowe, wielostronne i skoordynowane działania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

System profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opisany w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bojszowy na rok 2017 oparty jest na trzech wzajemnie komplementarnych programach działań realizowanych na różnych poziomach administracji: gminnym, wojewódzkim i narodowym.

3. Zadania

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- a) wspieranie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin,
- b) podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności związanych z przyjmowaniem i realizacją wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego względem osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu:
 - przeprowadzanie rozmów zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych,
 - przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe,
 - motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia,
 - kompleksowe opracowywanie dokumentacji wymaganej przy kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Tychach (zlecenie wykonania opinii przez biegłych),
- c) finansowanie udziału członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szkoleniach i kursach profesjonalizujących funkcjonowanie Komisji,
- d) organizowanie spotkań członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z przedstawicielami instytucji zajmujących się problematyką terapii i rehabilitacji alkoholowej oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w celu pełniejszego przepływu informacji i usprawnienia współpracy.

Wskaźniki:

- wysokość dofinansowania punktu konsultacyjnego oraz liczba osób objętych przez niego wsparciem,
- liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków ws. objęcia osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu leczeniem odwykowym,
- liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące,
- liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie do biegłych sądowych,
- liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do sądu ws. zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego,

- wysokość środków finansowych przeznaczonych na sfinansowanie szkoleń członków GKRPA.

Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- wspieranie realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych i zajęć socjoterapeutycznych w placówkach wsparcia dziennego w ramach profilaktyki wskazującej i selektywnej, w tym:
 - dofinansowanie bieżącej działalności placówek wsparcia dziennego,
 - dożywianie dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
 - pomoc w nauce i organizacja czasu wolnego,
- dofinansowanie organizacji warsztatów profilaktycznych z zakresu:
 - asertywności oraz kontaktu interpersonalnego,
 - przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych,
 - wczesnej edukacji dzieci w wieku przedszkolnym poprzez rozwój umiejętności społecznych we współpracy z rodzicami i opiekunami,
- wsparcie pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:
 - wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, koordynującego pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - współpraca GKRPA z policją, sądem rodzinnym, kuratorami, GOPS oraz placówkami służby zdrowia w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie oraz udzielania pomocy rodzinom w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
 - realizacja i dofinansowanie programów profilaktycznych oraz zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - dofinansowanie zadań Punktu Interwencji Kryzysowej w obszarze pomocy rodzinom z problemem alkoholowym oraz przemocy w rodzinie,
- uwzględnianie w środkach masowego przekazu zagadnień z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy domowej oraz stosowania procedury „Niebieskie Karty”,
- upowszechnianie wiedzy na temat FAS (Alkoholowego Zespołu Płodowego),
- prowadzenie dla mieszkańców Gminy Bojszowy nieodpłatnych porad psychologicznych, prawnych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy domowej.

Wskaźniki:

- wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań opiekuńczo-wychowawczych i zajęć socjoterapeutycznych w placówkach wsparcia dziennego oraz liczba osób objętych przez nie wsparciem,
- wysokość dofinansowania warsztatów profilaktycznych oraz liczba osób nimi objętych,
- wysokość dofinansowania działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- wysokość dofinansowania działalności Punktu Interwencji Kryzysowej oraz liczba osób objętych w jego ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- dofinansowanie zajęć oraz programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży na poziomie profilaktyki uniwersalnej, w tym: programów realizowanych przez placówki wsparcia dziennego,
- promowanie wśród dzieci, młodzieży i innych osób aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych, w tym:
 - organizacja imprez sportowych i kulturalnych,
 - dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych promujących zasadę fair play,

- c) organizacja wycieczki letniej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi (z problemem alkoholowym) z programem profilaktyki uzależnień oraz elementami profilaktyki zdrowotnej i ekologicznej,
- d) wspieranie działań o charakterze edukacyjnym w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i udzielania pomocy dzieciom, które wykazują zachowania ryzykowne (sięgają po środki uzależniające, stosują agresję i przemoc).
- e) współpraca GKRPA z Urzędem Gminy oraz GOPS, kuratorami sądowymi i policją w celu rozpoznawania potrzeb w zakresie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych i środowisku pozaszkolnym,
- f) wspieranie edukacji publicznej poprzez:
 - przekazywanie placówkom oświatowym, organizacjom pozarządowym, parafiom, placówkom ochrony zdrowia i jednostkom pomocy społecznej informacji na temat dostępnej oferty pomocy w zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie,
 - zakup i dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie,
 - szkolenie sprzedawców w zakresie zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- g) prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i edukacyjnych uwzględniających problematykę uzależnień, przeciwdziałanie przemocy domowej oraz promocji zdrowego stylu życia.

Wskaźniki:

- wysokość dofinansowania wycieczki letniej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz liczba osób nim objętych,
- liczba konkursów, kampanii i konferencji poświęconych problematyce alkoholowej i przemocy w rodzinie oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych szkoleniami.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy, promocji i warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- a) wizytacje i kontrole w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zapisów zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) podejmowanie interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tj. zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym,
- c) podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania, w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Wskaźniki:

- liczba wizytacji i kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- liczba podjętych interwencji w związku z nieprzestrzeganiem zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba wszczętych postępowań w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie klubu integracji społecznej.

- a) dofinansowanie klubu integracji społecznej,
- b) wspieranie zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, w tym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie zadań z zakresu integracji społecznej:
 - wspieranie programów na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wskaźniki:

- liczba uczestników klubu integracji społecznej dotkniętych problemem uzależnień,

- wysokość dofinansowania działalności klubu integracji społecznej.

Realizacja zadań zawartych w Programie

- a) wspieranie podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy, w tym:
 - zakup wyposażenia (w tym środków trwałych), materiałów i artykułów związane z obsługą GKRPA,
 - zakup wyposażenia (doposażenia) dla potrzeb programów realizowanych przez placówki wsparcia dziennego, placówki leczenia odwykowego, placówki oświatowe.
- b) przeprowadzanie remontów w obiektach należących do zasobów gminnych, w których realizowane będą zadania zawarte w Programie.

Wskaźniki:

- liczba wspieranych podmiotów,
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na obsługę GKRPA,
- liczba obiektów, w których przeprowadzono remonty.

IV. REALIZACJA PROGRAMU I ŹRÓDŁA JEGO FINANSOWANIA

1. Koordynatorem Programu jest Urząd Gminy Bojszowy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojszowach.
2. Realizatorzy Programu i partnerzy
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - Komenda Policji,
 - placówka wsparcia dziennego,
 - zakład opieki zdrowotnej,
 - placówki oświatowe,
3. Źródła finansowania Programu
 - budżet Gminy Bojszowy, zgodnie z klasyfikacją budżetową, w tym środki finansowe uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2018 roku,
 - środki finansowe pochodzące ze źródeł zewnętrznych,
 - środki finansowe realizatorów Programu.

4. Monitoring Programu i sprawozdawczość

Realizacja Programu będzie podlegała monitoringowi, który polega na zbieraniu i analizowaniu informacji w celu ustalenia, czy wyznaczone w ramach Programu zadania są realizowane zgodnie z założonym planem.

Monitoring będzie obejmował następujące elementy:

- czas realizacji zaplanowanych działań oraz ich zakres,
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań oraz źródła ich pochodzenia,
- stan realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony przy wykorzystaniu wyznaczonych w dokumencie wskaźników monitoringowych, na podstawie sprawozdań przekazywanych przez jego realizatorów/partnerów do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bojszowach.

Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

V. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji:
 - dla Przewodniczącego wynosi 200,00 zł za posiedzenie;
 - dla członków wynosi 180,00 zł za posiedzenie.
2. Wynagrodzenie dla członków Komisji, o których mowa w pkt. 1 i 2 wypłacane będzie w oparciu o listę obecności podpisaną przez Przewodniczącego Komisji i zatwierdzoną przez Wójta Gminy Bojszowy oraz imienny rachunek.